

Dünya / 14/04/2012

İstanbul'da düzenlenen; İran ile '5 artı 1' ülkeleri arasındaki nükleer müzakere sona erdi. Müzakerede bir sonraki toplantının yeri ve tarihi 23 Mayıs Bağdat olarak belirlendi.

Lütfi Kırdar Uluslararası Kongre ve Sergi Sarayı'nda bugün BM Güvenlik Konseyi üyeleri ABD, Rusya, Çin, İngiltere ve Fransa ile Almanya'nın oluşturduğu "5 artı 1" ülkeleriyle İran nükleer müzakere için masaya oturdu. AB Dış Politika Yüksek Temsilcisi Catherine Ashton, müzakerenin sonra ermesinin ardından bir basın toplantısı düzenledi. Ashton, İran'la nükleer müzakerelerin, 'yapıcı ve yararlı', 'bir süre önce İran'la yapılan mektup teatisinin ruhuna uygun' olduğunu belirterek, 23 Mayıs'ta Bağdat'ta tarafların tekrar toplanacağını bildirdi.

Dışişleri Bakanlığı yetkilileri, "Dün taraflarla yaptığımız ikili görüşmelerde altyapısını hazırladığımız olumlu ortamın sürdüğü anlaşılıyor" açıklaması yaptı. Müzakerelere katılmayan Bakan Davutoğlu, Lütfi Kırdar Uluslararası Kongre ve Sergi Sarayı'nda kendine tahsis edilen bir bölümde çalışmalarını sürdürüyor. İstanbul'da İran'la yapılan nükleer müzakerelerin "olumlu" bir havada geçtiğini belirten bir açıklama da Rusya'dan geldi. Rusya Dışişleri Bakanı Sergey Lavrov'un yardımcısı, "İstanbul'daki nükleer müzakere oldukça iyi geçiyor" dedi.

AB Dışişleri Yüksek Temsilcisi Catherine Ashton'ın sözcüsü Michael Mann da, İran'la nükleer müzakerelerde bugün son sözlerin söylenmeyeceğini, bir süreci başlatmak için temel atmayı umduklarını söyledi. Mann toplantının olumlu bir atmosferde geçtiğini belirtti. Müzakerelerin öğleden önceki bölümünün yapıcı bir atmosferde geçtiğini ve tarafların öğleden sonraki bölümde ikili görüşmeler yapacaklarını belirten Mann, öğleden önceki oturumda görüşmelerin yeni önerilere odaklanmadığını söyledi. "5 artı 1" ülkeleri, İran'dan uranyum zenginleştirmesini en fazla yüzde 20 oranında yapmasını talep ediyor. Ayrıca nükleer faaliyetlerde bulunduğu şüphelenen bazı askeri tesislerin de Uluslararası Atom Enerjisi Kurumu'nun denetimine açılması isteniyor.

ASHTON VE CELİLİ'Yİ DAVUTOĞLU KARŞILADI

Lütfi Kırdar Uluslararası Kongre ve Sergi Sarayı'nda müzakerelerin başlamasından önce Dışişleri Bakanı Ahmet

Davutoğlu ilk olarak AB Dışişleri Yüksek Temsilcisi Catherine Ashton'ı, kısa bir süre sonra da İran Ulusal Yüksek Güvenlik Konseyi Sekreteri ve Nükleer Başmüzakereci Said Celili'yi karşıladı. "5 artı 1" ülkeleri adına Catherine Ashton ve İran adına Said Celili'nin başkanlığındaki müzakerelere, diğer ülkelerden üst düzey bürokratlar katılıyor. ABD'nin desteğiyle 55 yıl önce nükleer çalışmalara başlayan İran, 1990'lardan itibaren nükleer programını Rusya'nın kontrollü desteğiyle sürdürdü. 2000'lerin başından itibaren ise Batı kamuoyu İran'ın atom bombası yapacağından kuşkulananarak Tahran'a aşamalı olarak yaptırım uygulamaya ve siyasi baskıya başladı. Nükleer faaliyetlerine 55 yıl önce başlayan İran, ABD, Batı Almanya ve Fransa'dan yardım aldı. 1979 İslam Devrimi'nden sonra çalışmalar için Avrupa ülkeleriyle işbirliğini sürdürdü. Ancak ABD'nin engellemeleri ve Irak'la süren savaş nedeniyle 1980'li yıllarda bir ilerleme sağlayamadı. Bu nedenle 1990'ların başında Rusya'ya yöneldi.

Batı kamuoyunun İran'ın nükleer çalışmalarıyla ilgili endişeleri 2000'lerin başında hızla artmaya başladı. İran ve Batı ülkeleri arasındaki görüşmelerden sonuç alınamaması üzerine sorun gerginliğe dönüştü. Türkiye bu dönemde taraflar arasında "kolaylaştırıcı" rol üstlenerek diplomatik girişimlerini artırdı. Ancak gerginliğin artması, askeri müdahale seçeneklerinin tartışılması ve meselenin krize dönüşme emareleri göstermesiyle birlikte Türkiye sürece daha fazla müdahil oldu. Türkiye-Brezilya-İran görüşmelerine öncülük eden Ankara, "arabuluculuk" rolü üstlendi. Bugün farklı platformlarda çözüm arayışları devam ederken, İran üzerindeki baskılar artarak sürüyor.

'NÜKLEER SİLAH' FETVASI

İran yönetimi ise, nükleer silah üretimi peşinde olduğu iddialarını yalanlarken, amacının yüksek teknolojiye ve elektrik enerjisine ulaşmak olduğunu savunuyor. İran dini lideri Ali Hamaney de nükleer silah yapımı, depolaması ve kullanımının dinen büyük bir günah olduğu fetvasını vermişti. Avrupa Birliği'nin aldığı karara göre, 1 Temmuz itibarıyla tüm AB ülkelerinin İran'dan petrol alımını kesin olarak durdurması bekleniyor. İran yönetiminin uygulamaya misillemede bulunmasıyla birlikte gerilimin tırmanmasından endişe ediliyor. Ayrıca ABD yönetimi ve İsrail, İran'a askeri müdahale seçeneğini halen masada tutuyor. Bu nedenle bugün İstanbul'da 5 artı 1 grubu ile İran arasında yapılacak görüşmeler büyük önem taşıyor. (Ajanslar)